

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ontwikkelingen
cultuurparticipatie

ons kenmerk
BAOZW/U201000347
Lbr. 10/024

datum
26 februari 2010

Samenvatting

Bij deze informeren wij u over een aantal relevante financiële en beleidsmatige ontwikkelingen op het gebied van de cultuurparticipatie (amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur).

- Fonds voor Cultuurparticipatie en andere landelijke organisaties

De brief bevat een toelichting op de nieuwe regelingen en programma's van het per 2009 bestaande Fonds voor Cultuurparticipatie. En op andere voor u relevante landelijke organisaties.

- 10-puntenplan cultuurparticipatie van het Rijk

De voortgang van het 10-puntenplan cultuurparticipatie komt aan bod: de cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs, de canon van Nederland, de (na)scholing van docenten tot interne cultuurcoördinator, de samenwerking tussen culturele instellingen en brede scholen, meer rijksgegeld voor amateurkunst en volkscultuur, experimenten rond museumbezoek door kinderen tot en met 12 jaar, een programma leesbevordering, een netwerkorganisatie en regeling mediawijsheid, het Nationaal Historisch Museum per 2010 in het land werkzaam als project-organisatie en de middelen voor een diverser publiek en een culturele dialoog in grote steden.

- Monitor cultuureducatie primair en voortgezet onderwijs

Wij belichten de monitor cultuureducatie primair en voortgezet onderwijs in relatie tot gemeenten.

- Cultuurbereik onder minder draagkrachtigen en hun kinderen

Het cultuurbereik onder minder draagkrachtigen en hun kinderen kan gestimuleerd worden via gemeentelijke armoedemiddelen gekoppeld aan een decentraal Jeugd cultuurfonds. Een NIBUD-onderzoek laat de (on)mogelijkheden van de tarieven bij de lokale centra voor de kunsten zien.

- Pretoets bij kwaliteitstoetsing instellingen kunsteducatie

Ook attenderen wij u op de kwaliteitstoetsing opleidingen amateurkunst en instellingen kunsteducatie, die per 2010 een door gemeenten gevraagde pretoets van instellingen krijgt.

- Studiedagen, cursussen, brochure en toekomstonderzoek

Tot slot wijzen wij u op de cultuureducatiebeleiddag van 8 april a.s., die in vervolg op eerdere studiedagen en cursussen met name gericht zal zijn op gemeenten tot 90.000 inwoners. We wijzen u ook op een brochure over actieve kunstbeoefening, die u deze week ontvangt. En we werpen een blik vooruit op een rapport over de toekomst hiervan dat op 20 mei door het Sociaal en Cultureel Planbureau aan de overheden en het veld gepresenteerd zal worden.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ontwikkelingen
cultuurparticipatie

ons kenmerk
BAOZW/U201000347
Lbr. 10/024

datum
26 februari 2010

Geacht college en gemeenteraad,

Cultuurparticipatie is een vrij nieuwe beleidsterm, geïntroduceerd door het huidige kabinet. Het gaat daarbij om amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur. Cultuureducatie bestaat op haar beurt weer uit: kunst-, erfgoed- en media-educatie. Het Rijk wil de cultuurparticipatie stimuleren door een Fonds en een 10-punten plan. Daarnaast wil men van rijkswege de deelname van minder draagkrachtigen en hun kinderen bevorderen, terwijl ook de kwaliteitsaspecten in de aandacht staan. Gemeenten worden bij hun beleid en de uitvoering daarvan onder andere ondersteund via landelijke dagen en cursussen cultuureducatie en door een rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) over de toekomst van de kunstbeoefening.

Voor de volledigheid wijzen wij u reeds aan het begin van deze ledenbrief op onze handreikingen over kunsteducatie en erfgoededucatie van eind 2006 en over amateurkunst van 2008. Deze zijn gemaakt in overleg tussen de overheden en het veld en behouden ook nu nog hun geldigheid. Ze zijn in tweevoud aan u gezonden en met andere voor u relevante achtergrondinformatie over cultuurparticipatie te vinden op www.vng.nl.

Binnenkort verschijnt in brochurevorm onze handreiking over mediawijsheid/media-educatie. En voor 2010 staat in co-productie ook een handreiking over community arts en nieuwe lokale cultuurparticipatiefuncties op stapel. Veel algemene informatie over cultuureducatie is voorts te vinden op www.cultuurplein.nl.

Fonds voor Cultuurparticipatie

Het Fonds voor Cultuurparticipatie bestaat sinds januari 2009. Het bekostigt instellingen van landelijk belang door middel van vierjarige subsidies. En het kent twee regelingen plus twee programma's (www.cultuurparticipatie.nl):

1. Regeling cultuurparticipatie voor provincies en gemeenten

De gelden uit de regeling worden sinds 2009 als te matchen vierjarige decentralisatie-uitkering aan de provincies en 35 grotere (cultuurconvenant)gemeenten verstrekt. Provincies kunnen kleinere gemeenten in staat stellen hierop een beroep te doen. In totaal is €28 miljoen per jaar beschikbaar. De aangewezen provincies en gemeenten hebben een cultuurparticipatieprogramma voor hun gebied opgesteld conform de doelstellingen van het Fonds (meer mensen die meedoen en betere ondersteuning), de programmalijnen (amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur) en de thema's (verankering, ontwikkeling en diversiteit). Met de regeling bouwt het Fonds voort op de resultaten van het Actieplan Cultuurbereik dat in 2008 eindigde. De toenmalige initiatieven van gemeenten en provincies om het cultuurbereik te vergroten, zijn immers over het algemeen succesvol gebleken. Dus het Rijk is doorgegaan met de bestaande soort partners en onder dezelfde financiële voorwaarden. Een belangrijk verschil is dat de medeoverheden hun programma's rechtstreeks bij Fonds hebben ingediend en dat is ingezet op actieve beoefening van kunst, cultuur en erfgoed. Ook is er meer aandacht voor de onderlinge informatie-uitwisseling en deskundigheidsbevordering van alle overheden.

2. Plusregeling cultuurparticipatie voor instellingen en verenigingen

Sinds 2010 bestaat de Plusregeling cultuurparticipatie. Deze is bedoeld voor amateurkunstverenigingen en instellingen op het gebied van cultuureducatie en volkscultuur. Dit kunnen ook gemeentelijke culturele organisaties zijn. De regeling vervangt de eerdere regeling cultuureducatie, die door de Mondriaan Stichting werd uitgevoerd. Voor de Plusregeling is het Fonds op zoek naar opvallende projecten die mensen aanzetten om actief deel te nemen aan culturele activiteiten op het gebied van kunst, erfgoed of media. Daarbij kan het gaan om activiteiten, waaraan mensen in hun vrije tijd meedoen, om cultuureducatie in de school of om projecten waarbij volkscultuur centraal staat. Aanvragen kunnen het gehele jaar door worden ingediend. In de afgelopen periode zijn er vijf regionale voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Vanwege de grote belangstelling zijn er in het najaar wederom bijeenkomsten.

3. Programma 'Er zit muziek in ieder kind'

Het Fonds voor Cultuurparticipatie streeft ernaar dat muziekeducatie voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar toegankelijker wordt. Zingen, het leren spelen van een instrument en het gezamenlijk optreden zijn volgens het Fonds goed voor de sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen. Op dit moment is dat door sociaal-maatschappelijke drempels niet voor ieder kind mogelijk. Daarom is het Fonds op 1 januari 2010 gestart met het programma 'Er zit muziek in ieder kind'. Het stelt onder andere projectsubsidies beschikbaar met als doel te onderzoeken welke methodes en samenwerkingsverbanden op lokaal niveau effectief zijn. Het zoekt hiervoor naar projecten die muziekeducatie toegankelijk maken voor veel meer kinderen, met name voor hen die nu nog weinig of helemaal niet in de muziek actief zijn. Ook kan het gaan om activiteiten met als doel reflectie, debat, vermeerderen en verspreiden van kennis en promotie over muziekeducatie voor

kinderen van 4 tot en met 12 jaar. In 2010 zijn er twee aanvraagrondes voor grotere meerjarige projecten: vóór 1 maart en vóór 1 mei a.s. Voor kleinere projecten kan in de loop van het jaar worden aangevraagd. Daarnaast werkt het Fonds met de landelijke sectorinstituten voor muziek en amateurkunst samen aan initiatieven om meer aandacht voor muziek te genereren.

4. Programma 'Het beste van twee werelden'

In 2010 wordt het programma 'Het beste van twee werelden' verder uitgewerkt. Dit programma is erop gericht de samenwerking tussen amateurs en professionals in kunst en cultuur te bevorderen. Ook in dit kader zullen er subsidies door het Fonds worden verstrekt.

Andere relevante landelijke organisaties

Per 2009 heeft een herschikking van de rijksge subsidieerde landelijke culturele ondersteuningsstructuur plaatsgevonden. Naast het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn thans met name de volgende organisaties relevant voor de lokale cultuurparticipatie: Kunstfactor, sectorinstituut voor de amateurkunst (www.kunstfactor.nl); Erfgoed Nederland, sectorinstituut voor het erfgoed inclusief de erfgoededucatie (www.erfgoednederland.nl) en het Netwerk Mediawijsheid voor de mediawijsheid/media-educatie (www.mediawijzer.net). Cultuurnetwerk Nederland blijft het expertisecentrum voor cultuureducatie in en buiten het onderwijs (www.cultuurnetwerk.nl). Daarnaast zijn er diverse contributiegoefinancierde brancheverenigingen en koepels onder andere Kunstconnectie voor de centra voor de kunsten (www.kunstconnectie.nl), de Museumvereniging voor de musea (www.museumvereniging.nl), BRAIN voor de archieven (www.archiefbrain.nl) en meer dan 90 koepels voor de amateurkunst. En de met provinciale subsidie werkende ondersteuningsinstellingen hebben zich landelijk verenigd in de Raad van Twaalf (www.raadvantwaalf.nl).

10-puntenplan cultuurparticipatie van het Rijk

Allereerst willen wij opmerken dat het Rijk in het kader van het 10-puntenplan goed afstemt met de medeoverheden, zoals dat ook ten aanzien van het Fonds het geval is. Het plan bevat:

I. Binnen het onderwijs

1. De cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs m.b.v. (lokale) culturele instellingen

Op initiatief van voormalig minister Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) is de cultuurkaart in het begin van het schooljaar 2008-2009 uitgereikt aan 926.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs, met als doel hen in aanraking te laten komen met kunst en cultuur. Uit het overzicht over de bestedingen dat in november 2009 is verschenen blijkt dat ruim € 11 miljoen met de cultuurkaart is uitgegeven. Aan iedere cultuurkaart is een bedrag gekoppeld van € 15 per jaar. Dat bedrag kan, afhankelijk van de voorkeur van de school, individueel of samen met de klas worden uitgegeven aan activiteiten op het gebied van cultuur. Daarnaast stelt het VSBfonds voor alle leerlingen die het vak culturele en kunstzinnige vorming (CKV) volgen € 10 extra beschikbaar.

De cultuurkaart wordt het meest gebruikt in de lokale/regionale centra voor de kunsten. In deze centra worden aan de leerlingen cursussen, lessen en workshops aangeboden, onder andere in muziek, dans en beeldende kunst. Andere populaire sectoren zijn theaters (ruim 16%) en theatergezelschappen (9%). Van het individuele budget, dat leerlingen besteden zonder hun klas, werd het meeste uitgegeven in de bioscoop, gevolgd door het theater en het museum. 1200 culturele instellingen zijn acceptant van de cultuurkaart. Zij kunnen hiermee extra inkomsten verwerven. Gemeenten bekostigen veel van deze instellingen en stellen hen financieel in staat de cultuurkaart te accepteren met behulp van een kortingsbeleid voor jongeren.

2. De canon van Nederland, ook buiten het onderwijs

In 2007 heeft de commissie Van Oostrom op verzoek van de minister van OCW een culturele en historische canon gepresenteerd die in de eerste plaats bedoeld is voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De canon van Nederland telt 50 vensters: belangrijke personen, creaties en gebeurtenissen die samen laten zien hoe Nederland zich ontwikkeld heeft tot het land waarin we nu leven (www.entoen.nu). Er wordt over gesproken de canon vanaf schooljaar 2010-2011 op te nemen in de kerndoelen van het onderwijs. Dit biedt interessante mogelijkheden om daarop aan te sluiten met het lokale erfgoed. In de praktijk zijn diverse gemeenten en provincies nu al aan de slag gegaan met een eigen vertaling van de canon (www.regiocanons.nl), mede daartoe enthousiast gemaakt door de canoncaravaan van Erfgoed Nederland.

3. Cultuureducatie op de lerarenopleidingen/nascholing tot interne cultuurcoördinator

Voor gemeenten is met name de nascholing van docenten tot interne cultuurcoördinator (ICC-er) binnen het primair onderwijs van belang. Inmiddels zijn er door de inzet van Cultuurnetwerk Nederland en de provinciale ondersteuningsinstellingen meer dan 3000 ICC-ers op de ongeveer 7000 scholen voor primair onderwijs (www.cultuurcoördinator.nl). Zij vormen vaak het eerste contact voor de lokale culturele instellingen en de gemeenten. En de op diverse plekken ontstane lokale netwerken van ICC-ers kunnen nuttig zijn voor een structurele relatie tussen onderwijs, cultuur en gemeente.

II. Rondom het onderwijs

4. De stimulering van de samenwerking tussen culturele instellingen en brede scholen

Er zijn thans ongeveer 1200 brede scholen. Het kabinet geeft prioriteit aan brede scholen in probleemwijken, maar ook andere gemeenten zijn in beeld. Zo kunnen er per 2008 in uiteindelijk alle gemeenten 2250 combinatiefuncties brede scholen, sport en cultuur komen: 150 zijn er voor cultuur gereserveerd. Zie ook onze ledenbrief 'Bestuurlijke afspraken Impuls brede scholen, sport en cultuur versoepeld' van 11 december 2009, Lbr. 09/147.

Daarnaast is er een subsidieregeling voor culturele innovatieve, afstemmings- of samenwerkingsprojecten van brede scholen met (culturele) partners daarbuiten: de aanvraagtermijn 2010 loopt tot 20 maart a.s. (www.cultuurplein.nl).

III. Buiten het onderwijs

5. Meer geld voor amateurkunst en volkscultuur via het Fonds voor Cultuurparticipatie

Zie eerdere passage over het Fonds. Aanvullend kan opgemerkt worden dat volkscultuur voor veel overheden en instellingen nog een nieuw beleidsterrein is. Derhalve is hierover op 1 december 2009 de publicatie 'Splitsen of knopen' verschenen van twee rijksfondsen – Fonds voor Cultuurparticipatie en Mondriaan Stichting – en drie landelijke instituten – Erfgoed Nederland, Meertens Instituut en Nederlands Centrum voor Volkscultuur (www.volkscultuur.nl). Te bestellen via www.naipublishers.nl.

6. Experimenten stimuleren museumbezoek kinderen tot en met 12 jaar

De oorspronkelijke bedoeling van het 10-puntenplan was om het bezoek aan álle musea voor kinderen tot en met 12 jaar gratis te maken. Maar dit bleek te duur. Bovendien werd er, ook in gemeentelijke kring, aan getwijfeld of dit hét middel was om het bereik te vergroten onder kinderen die nu niet komen. Derhalve heeft de Museumvereniging eind januari 2010 ruim € 4,7 miljoen subsidie van voormalig minister Plasterk van OCW gekregen voor 7 kleinschalige experimenten. Hieruit moet blijken hoe je kinderen het beste kunt stimuleren musea te bezoeken. Ook dienen de experimenten landelijk te kunnen worden uitgerold. De resultaten zijn naar verwachting medio 2011 bekend. Zij moeten een basis vormen om te beslissen over effectieve methoden ter bevordering van het museumbezoek door kinderen.

7. Programma leesbevordering

De Stichting Lezen is aangewezen als landelijke organisatie voor de leesbevordering (www.lezen.nl). Men biedt programma's aan die een lokale uitvoering kennen zoals de nationale voorleesdag en –wedstrijd en de jonge boekenjury. Daarnaast is er de kinderboekenjury. In het kader van de bibliotheekinnovatie heeft de Stichting samen met het nieuwe Sectorinstituut Openbare Bibliotheken het programma 'Kunst van lezen' (www.kunstvanlezen.nl). Dit kent vier onderdelen: Boekstart voor ouders van 0-3 jarigen, waarvan door het Rijk onderzocht wordt of het per 2011 betaald kan worden uit de uitkering aan gemeenten voor de voor- en vroegschoolse educatie; proefprojecten 'Taalbeleid onderwijsachterstanden' van openbare bibliotheken en scholen; koppeling van de canon aan de Nederlandstalige (jeugd)literatuur; vorming van (boven)lokale leesbevorderingsnetwerken in relatie tot de lokale educatieve agenda (LEA).

8. Netwerkorganisatie en regeling mediawijsheid

Mediawijsheid betreft alle kennis en vaardigheden en de mentaliteit die mensen nodig hebben om bewust, kritisch en actief mee te doen in de wereld van vandaag en morgen, waarin media een bepalende hoofdrol spelen (bron: Raad voor Cultuur). Hierover hebben de ministers van OCW en van Jeugd en Gezin in april 2008 een brief aan de Kamer geschreven. Centraal daarin staat de aandacht voor kinderen en jongeren tot 19 jaar en hun ouders/verzorgers. Op lokaal niveau zien zij een voorlichtende en ondersteunende rol voor het onderwijs, de openbare bibliotheken en de

centra voor jeugd en gezin. En zij bekostigen daartoe een landelijke netwerkorganisatie mediawijsheid. Deze heeft onlangs 230 initiatieven op het gebied van mediawijsheid in kaart gebracht. En ze heeft een financiële regeling om de 12 geconstateerde hiaten te vullen: organisaties kunnen tot 29 april a.s. een aanvraag indienen. Van 24 tot 31 maart is er de eerste Week van de mediawijsheid (www.mediawijzer.net). Het is de bedoeling dat in die periode ook de eerdergenoemde VNG-handreiking mediawijsheid/media-educatie verschijnt.

9. Nationaal Historisch Museum per 2010 gestart als projectorganisatie

Er komt een Nationaal Historisch Museum in Arnhem. De voorbereidingen voor het gebouw zijn al enige tijd gaande, maar in 2010 is men ook gestart als projectorganisatie die het land in gaat (www.ijimaaktgeschiedenis.nu en www.innl.nl). Derhalve zijn enkele bestaande initiatieven thans hierbij ondergebracht. Op lokaal niveau is met name de Week van de geschiedenis relevant. Hieraan doen honderden instellingen mee vaak ondersteund door hun gemeenten. Van 16 tot en met 24 oktober staat de week in het teken van land en water (www.weekvandegeschiedenis.nl).

10. Meer divers publiek en culturele dialoog in grootstedelijke gebieden

Onder de noemer 'Kosmopolis' was er enige tijd een landelijke ondersteunende organisatie, die failliet is gegaan. Onder dezelfde noemer krijgen drie grote steden – Rotterdam, Den Haag, Utrecht - sinds enkele jaren geld van het Rijk en per 2010 van het Fonds voor Cultuurparticipatie met het oog op een meer divers publiek bij kunst en cultuur en een culturele dialoog tussen bevolkingsgroepen. Ook andere steden hebben hiervoor belangstelling getoond, hetgeen wij meermalen bij het Rijk gemeld hebben. Het Rijk heeft thans aan het Fonds gevraagd om een nieuwe regeling voor culturele diversiteit te ontwerpen.

Cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs, monitor 2008-2009

Recent is een onderzoek 'Cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs, monitor 2008-2009' van de bureaus Oberon en Sardes verschenen met de volgende bevindingen:

- 90% van de 7000 scholen voor primair onderwijs heeft een cultuureducatie-visie, bij 62% staat deze op papier. Vanaf groep 4 wordt ongeveer 5,5 uur per week per groep aan cultuureducatielessen besteed. En elke groep besteedt per jaar nog eens gemiddeld 24 uur aan projecten en activiteiten, slechts op 1% van de scholen gebeurt dat niet. 81% van de scholen heeft een cultuurcoördinator en inmiddels zijn er 3000 gediplomeerde ICC-ers. Samenwerking met lokale culturele organisaties komt veel voor: het meest, 97%, met de openbare bibliotheken en het minst, 14%, met de amateurkunstverenigingen.

- 90% van de 500 scholen voor voortgezet onderwijs heeft een cultuureducatie-visie, bij 54% staat deze op papier. Gemiddeld bieden de scholen 3 uur kunstvakken per week per groep in de onderbouw aan. 82% heeft een cultuurcoördinator. De relatie met de culturele instellingen wordt vooral gelegd via de besteding van de cultuurkaart. Ook bij de scholen voor voortgezet onderwijs werkt men het meest, 78%, samen met de openbare bibliotheek en het minst, 13%, met de

verenigingen voor amateurkunst.

- Meer dan 60% van de 1200 brede scholen geeft aan dat het een belangrijke doelstelling voor hen is om leerlingen meer in aanraking te brengen met kunst en cultuur.

Uit het onderzoek blijkt dat het onderwijs thans een goede voedingsbodem is voor de door gemeenten gesubsidieerde cultuur en schoolactiviteiten. Aandachtspunten volgens de onderzoekers zijn de daling van het aantal vakleerkrachten binnen het primair onderwijs, het veelal ontbreken van een doorlopende leerlijn, het nauwelijks gezamenlijk ontwikkelen van een aanbod door scholen en culturele instellingen en de geringe aandacht voor doelen en evaluatie.

Opgemerkt moet worden dat het onderzoek een handzaam inleidend hoofdstuk kent over de geschiedenis en de huidige wet- en regelgeving voor kunst en cultuur in het onderwijs. Gelet op de gemeentelijke positie willen wij in deze ledenbrief het primair onderwijs eruit lichten. Voor dit schooltype is er vanaf 2004 de regeling versterking cultuureducatie. De scholen blijven op basis daarvan tot en met schooljaar 2010-2011 € 10,90 per leerling per jaar ontvangen. De subsidie wordt thans automatisch toegekend aan de besturen van alle scholen. Als een school het geld niet aan cultuureducatie besteedt, kan het worden teruggevorderd. Het is de bedoeling dat het geld na 2011 in de lumpsum bekostiging komt. De scholen hebben daarin al ongeveer € 3,80 per leerling per jaar beschikbaar voor expressie-activiteiten. Voor de provincies en de grotere gemeenten was er vanaf 2004 enige jaren rijks geld om de scholen te ondersteunen bij hun visie- en planvorming cultuureducatie: deze regeling is in 2007 gestopt.

Cultuurdeelname door minder draagkrachtigen en hun kinderen

1. Impuls Kinderen doen mee en follow-up

In de jaren 2008 en 2009 is jaarlijks € 40 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd bovenop de reeds beschikbare middelen voor schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Dit gebeurde in het kader van de Impuls Kinderen doen mee, die als doel had de deelname van de 350.000 arme kinderen in ons land (14% van het totaal) aan sport, cultuur en andere maatschappelijke activiteiten te bevorderen. 211 gemeenten hebben daarover een speciaal convenant met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) gesloten. Vanaf 2010 kunnen de lokale overheden als follow-up hun reguliere armoedemiddelen (die van rijkswege worden geïntensiveerd) desgewenst daartoe gedeeltelijk blijven inzetten.

In een nulmeting 'Kunnen alle kinderen meedoen?' in het kader van deze Impuls van het SCP uit mei 2009 blijkt dat er een groot verschil is in de maatschappelijke deelname tussen arme en niet-arme kinderen tussen 5 en 18 jaar. 34% van de arme kinderen doet nergens aan mee. In 48% van de gevallen om financiële redenen. Bovendien is er binnen deze groep een groot verschil tussen bijstandskinderen en overige arme kinderen. Het SCP weet nog niet of dit verschil kan worden verklaard uit het lagere inkomen van de bijstandsgroep of dat ook andere factoren een rol spelen.

Bijvoorbeeld een slechte woonomgeving, het ontbreken van cultureel kapitaal of een niet-westerse herkomst. In mei 2010 verschijnt een eenmeting. Gemeenten erkennen de problematiek die het SCP schetst en zijn daarom op veel manieren actief om de armoede onder gezinnen met kinderen te bestrijden.

2. Jeugdcultuurfonds

Veel gemeentelijke aandacht gaat uit naar de deelname van minder draagkrachtigen aan sport- en cultuurvoorzieningen, onder andere door middel van fondsen en kortingspassen. Ook wordt daarbij ingezet op tot nu toe onbekende doelgroepen. Maar het bereik blijft een moeilijk punt. Hieraan wordt een nieuwe stimulans gegeven via het Jeugdcultuurfonds. Dit is vorig jaar, met een startsubsidie van het ministerie van OCW begonnen met het opzetten van een landelijke 'paraplu' voor lokale met particulier en/of gemeentelijk geld werkzame jeugdcultuurfondsen. Volgens de betrokken bewindslieden van OCW en SZW is het bijzondere aan zowel het Jeugdcultuurfonds als het Jeugd sportfonds dat zij werken via professionals in de directe omgeving van het kind, zoals maatschappelijk werkers, docenten en huisartsen. Op voorspraak van deze professionals worden de kosten van bijvoorbeeld muzikles direct, dus wel na raadpleging maar zonder financiële tussenkomst van ouders, vergoed. Hierdoor worden ook kinderen bereikt van wie de ouders niet zelf naar een gemeentelijk loket stappen. Een consulent beoordeelt de aanvragen. De vergoeding is maximaal € 450 per kind per jaar, gemiddeld kunnen kinderen 3 jaar van het fonds gebruik maken. Het landelijke Jeugdcultuurfonds heeft onlangs een bijdrage van enkele tonnen van de Bankgiroloterij ontvangen, die zij onder de decentrale jeugdcultuurfondsen gaat verdelen. En enkele provincies zoals Noord-Holland matchen de vanuit de lokale jeugdcultuurfondsen ingezette middelen en verlenen praktische ondersteuning bij de opzet ervan. Het opzetten van een netwerk van decentrale jeugdcultuurfondsen is immers naar het oordeel van het Rijk een zaak van de lange adem. Het Jeugd sportfonds, waarnaar het Jeugdcultuurfonds is gemodelleerd, heeft na tien jaar een bijna landelijke dekking en bereikte in 2009 10.000 kinderen. Het Jeugdcultuurfonds streeft naar een landelijke dekking in vier jaar. Een paar aanbevelingen zijn hier op zijn plaats vanwege tijd- en kostenbesparing op lokaal niveau: schakel de ondersteunende landelijke organisatie in bij uw initiatieven voor een lokaal jeugdcultuurfonds (www.jeugdcultuurfonds.nl); bekijk of u een lokaal jeugd sportfonds en jeugdcultuurfonds bestuurlijk kunt koppelen en bezie of u een combinatiefunctionaris brede scholen, sport en cultuur als consulent kunt inschakelen.

3. NIBUD-onderzoek tarieven lokale/regionale centra voor de kunsten

Onlangs heeft u van de voormalig minister van OCW het onderzoek 'Betaalbaarheid cursusactiviteiten bij centra voor de kunsten, Een verkenning naar de financiële toegankelijkheid van huishoudens bij de beoefening van culturele en/of sportieve activiteiten' van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) ontvangen. Het NIBUD concludeert dat gezinnen die rond moeten komen van een laag inkomen tot zo'n € 1.500 netto per maand hun leerlingen vaak geen toneel-, muziek- of sportles kunnen geven. Zij zijn afhankelijk van financiële steun die anderen daarvoor geven. Die wordt door gemeenten in ruime mate verstrekt, zo waren er in 2007

245 veelal regionaal werkende centra voor de kunsten met in totaal € 189 miljoen gemeente-subsidie. Maar deze subsidiëring is niet altijd adequaat genoeg. Het NIBUD-onderzoek kan u helpen om deze beter op minder draagkrachtigen gericht te verstrekken. Het onderzoek is ook te vinden op www.vng.nl.

Pretoets bij kwaliteitstoetsing instellingen kunsteducatie

In onze ledenbrief 'Kwaliteitstoetsing kunsteducatie en amateurkunst' van 10 maart 2006 hebben wij u uitgebreid over dit onderwerp ingelicht, Lbr. 06/32. Deze kwaliteitstoetsing wordt uitgevoerd onder auspiciën van de Stichting Certificering Kunsteducatie en Amateurkunst, waarvan het bestuur gevormd wordt door gemeenten, provincies, branchevereniging Kunstconnectie en sectorinstituut Kunstfactor (www.certificering-ka.nl)

Thans attenderen wij u erop dat deze kwaliteitstoetsing per 2010 een door gemeenten gevraagde pretoets van de instellingen kunsteducatie zoals de centra voor de kunsten en de muziekscholen krijgt. De kosten voor deze pretoets zullen zo'n € 1.500 bedragen. Op basis hiervan krijgt de instelling een advies over wat er nog moet worden gedaan met de volgende mogelijkheden:

1. Als de instelling al blijkt te voldoen aan de certificeringseisen kan een maatwerktraject worden afgesproken om de resterende informatie ter toetsing aan te leveren.

Ofwel: op weg gaan naar certificering. De kosten van dit maatwerktraject zullen waarschijnlijk lager zijn dan de tot nog toe gehanteerde tarieven voor het gehele traject in een keer. Informatie daarover volgt nog. In elk geval worden de kosten van de pretoets in mindering gebracht op het reguliere tarief voor de kwaliteitstoets.

2. Als de instelling nog niet klaar is voor certificering kan deze met de toetser een afspraak maken over de termijnen waarop wat wordt aangepakt en wanneer de uiteindelijke toetsing kan plaatsvinden. De instelling ontvangt desgewenst een officiële brief waarin de toetser aangeeft dat de instelling bezig is met kwaliteitszorg en –borging en wat haar stand van zaken is. Ook in dit geval kan over een aangepast tarief voor het vervolgtraject worden onderhandeld omdat de toetser reeds weet hoe de organisatie er voor staat.

Het thans gehanteerde certificeringstraject blijft bestaan. De certificeringseisen blijven vooralsnog ook hetzelfde.

Studiedagen, cursussen, brochure en toekomstonderzoek

Wij wijzen u op de cultuureducatiebeleiddag van 8 april a.s., die in vervolg op twee eerdere studiedagen en de cursussen cultuureducatiebeleid met name gericht zal zijn op gemeenten tot 90.000 inwoners. Ook Rijk, provincies en andere gemeenten zijn welkom. De dag wordt in overleg met de overheden en het veld georganiseerd door het Expertisecentrum Cultuurnetwerk Nederland (www.cultuurnetwerk.nl).

Ook de cursussen cultuureducatiebeleid van deze organisatie lopen dit jaar nog door. Een gemeente kan volgens Cultuurnetwerk alleen cultuureducatiebeleid formuleren als zij kan bouwen op een onderliggende cultuurvisie en als zij verbindingen weet te leggen tussen onderwijs, sociaal

cultureel werk, stedelijke inrichting en economie. Welke infrastructuur heb je nodig om cultuureducatiebeleid handen en voeten te geven en met wie kun je samenwerken? Aan al deze aspecten en vragen besteedt de cursus aandacht.

Voorts wijzen wij u op de brochure 'Kunst in de samenleving', die het sectorinstituut Kunstfactor deze week aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen en collegevorming per post heeft toegezonden aan de fractievoorzitters van de lokale partijen. Een aantal personen uit politiek, bestuur en kunst geeft hierin uitleg over de rol van de actieve kunstbeoefening (amateurnkunst en kunsteducatie) bij mens en maatschappij.

En we werpen bij deze een blik vooruit op een rapport over de toekomst van de actieve kunstbeoefening van het SCP dat naar verwachting op 20 mei gepresenteerd zal worden. Het bevat een overzicht van hetgeen de kunstbeoefenaar nu doet en in het vervolg wil, onderzoek in een aantal gemeenten en provincies, diepte-onderzoek in Alphen aan den Rijn en aanbevelingen voor het beleid van de overheden. Wij houden u op de hoogte van de vorderingen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.